Ч. 172 (12.828). Львів, вівторок 4. серпня 1931. Opłata pocztowa zryczałtowana. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Природним шляхом.

Кольонізація українських земель колись і тепер.

I.

У краківськім щоденнику „Ілюстр. Курєр Подзєнни“ з 24. липня ц. р. появилася алярмуюча стаття про потребу рятування польського осадництва на Поділлі, котрому загрожує ліквідація. Ціль цього алярму ясна. Автор статті, а з ним і сама редакція крикливого протиукраїнського санаційного органу у своїй вступній дописці, хочуть звернути увагу польських урядових міродайних чинників випробуваним здавна страшаком про неймовірні поступи українців у здобуванні щораз то нових просторів польської землі на кресах, щоби таким чином примусити їх до щедрої допомоги для кольоністів і осадників, котрих ліквідує ніхто інший, а природний розвоєвий шлях самого життя.

Проблєма польської кольонізації й осадництва на українських землях не нова. Наші старі літописці, характеризуючи наших тодішніх сусідів, дають їм цікаві прикметники, пишучи „дикі клобуки“ (степові монґольські племена), „хитрі волохи“, „чорні угри“ і „голодні ляхи“. Останній прикметник, взятий з того, що поляки, сидячи між Вислою і Одрою на неурожайних піскових землях — одних з найгірших в Европі — не дуже спливали в достатки. Не диво, що від Казимира Великого на Східну Галичину і на Холмщину, а від Ягайлонів, а зокрема від Люблинської Унії, пішла на український родючий чорнозем аж по Дніпро велика струя польської кольонізації бідної польської шляхти, що теж радо приставала до маєтків українських магнатів. Кольонізація польським селянським елєментом була тільки спорадична і вимкова, бо шляхта в Польщі не хотіла позбуватися робучого людського інвентаря і так законом прикованого до землі. Насилення кольонізації не всюди було однакове. Не обняла вона зовсім лісистого Прикарпаття і розлогих поліських болот. Тільки вимкові були польські оселі, колишнього белзського воєвідства (піски) і взагалі на піскових землях між Бугом і Вепром. Натомість повстало чимало польських кольоній на шляху Львів-Тернопіль-Проскурів-Бар — і навіть ще далі — Винниця-Біла Церква — аж майже по Київ. Польські кольонії держалися цього шляху з деяким відхилом на південь якраз на найбільше урожайні землі. Чорнозем був причиною, що нинішні північно-подільські повіти Тернопіль, Теребовля, Скалат і Збараж виказували ще за Австрії значний відсоток римо-католицької людности по селах, у більшости по мові і звичаях української, але тут і там з кольоніями дійсно польськими, що заховалися такими до останніх часів. Противно на північний-захід від Львова — Яворів і Рава Руська з неродючою пісковою землею остали чисто українськими до нині.

Від 90-их рр. мин. стол. розпочинається в Галичині у щораз то більше прискореному темпі парцеляція більшої земельної власности. Вона була понад міру обдовжена і за винятком великих латифундій ждала її невідклична „ананке“ — себто повна господарська заглада. Ні австрайська державна рада — ні польсько-шляхотський у своїй більшости галицький сойм не видав ніяких окремих охоронних законів для рятування більшої земельної власности перед неминучою ліквідацією. Тільки польські громадянські чинники, що у Східній Галичині стояли тоді — як зрештою і нині — під їдейною кермою вшехполяків, мобілізували польську опінію, чи там радше польських дідичів до того, щоби не продавати „польської“ (дідичівської) землі в руки українських селян. Розпочалася тоді дика парцеляція на великі розміри і до Східньої Галичини двигнулася поважна струя польських кольоністів. На загал у цьому природному процесі ліквідації дідичівської землі більшість земельного варстату припадала таки українським селянам і коли би не війна, то природним шляхом були би вони захопили рештки нежиттєздатних дідичівських господарств, черпаючи грошеві засоби зі сезонових еміґраційних заробітків в Німеччині і в Америці. З двох родів парцеляції — адгезійної (сусідської) і кольонізаційної переважала і то дуже значно перша, себто землю набувала передовсім місцева людність. Говорю тут про відносини у Східній Галичині, бо кольонізації російсько-українських земель, що тепер під Польщею, чужим етнічно елєментом взагалі не було.

Повоєнні події змінили в сучасній Польщі цей природний процес. Польське земельне законодавство почавши від 1920 р. управильнення обороту землею взяло у свої руки, змонополізувавши в державних земельних урядах перехід більшої земельної власности до рук дрібних набувців через уділення або неуділення дозволу на набуття права власности парцельованої землі. Створено незнану в Австрії інституцію військового осадництва, на основі котрої польські жовніри і старшини одержували безплатно за свої воєнні заслуги земельні наділи на т. зв. кресах. Десятки тисячів військових осадників і цивільних кольоністів — головно в рр. 1920 до 1923 включно вирушило на схід. Безплатно або за безцін (засто за кілька або кільканацять долярів за один морґ доброго ґрунту) великі простори на українських етнографічних землях опинилися в руках, польських осадників і кольоністів. Допомагали їм при поселюванні і загосподарюванні ріжні спеціяльні державні і приватні установи, користаючи зі значних міліонових грошевих фондів, ухвалюваних щорічно польськими законодатними тілами. Адгезійною парцеляцією могли користуватися хіба місцеві римо-католики, або з найближчих сіл — очевидно попри осадників і кольоністів.

Пос. д-р Степан Баран.

—o—

Єдність і право нації.

(Стаття з кол нашої еміґрації.)

Стаття, яку друкуємо, наспіла до нас з одного з центрів нашої політичної еміґрації за кордоном. Вона порушує все актуальну справу міжпартійної консолідації. Містимо її як документ настроїв серед наших політичних еміґрантів.

Поважні події, що з непереможною силою посувають до розвязання найбільше пекучі питання сучасної Европи примушують українців запитати себе: чи великий момент знайде між нами лише дрібних людей?

У нас нема авторитету, слово якого булоб найвищим присудом у сумнівах і суперечках, але такі авторитети зявляються не в ганебні часи партійних сварок та взаїмного поборювання національних угруповань, а лише в моменти злуки національних сил. Елєментарного піднесення, що єднає в однім пориві всі живі сили нації, штучно викликати не можна, народні чуття не підлягають точним законам дослідників народніх рухів, але холодним розумом можна бодай усунути ті перешкоди, які можуть стримувати піднесення національного руху та обєднання національних сил.

У нашій мові ми не маємо доброго перекладу того, що німці висказують словом: „Burgfrieden“; це не випадок, але наслідок того, що й саме це поняття для українців досить чуже. Головна причина цього полягає в тім, що українцям, які сотки років не мали власної держави, недостає почуття права в громадських відносинах.

Помирення українських партій та відновлення одноцільного національного фронту є справою, від рішення якої залежить доля дуже поважних національно-політичних досягнень. Від витворення суцільного українського фронту залежить у значній мірі, чи поставлені на порядок денний українські справи війдуть в комплекс европейських справ, рішення яких станеться в найближчих місяцях, чи над українцями перейдуть знов до порядку денного.

А відновлення національного фронту може відбутися лише на правній основі міжпартійного співжиття. Коли недержавна нація не має своєї конституції, то це зовсім не значить, що вона не може уживати як норми звичаєвого права, що витворилося в світі для унормовання партійної боротьби.

Обєднання всіх українських партій при осінніх виборах було актом відрухової злуки національних сил під напором зовнішніх чинників, але воно, на жаль, не спромоглося спрямувати змагання всіх національних партій у річище організованого політичного співробітництва. До витворення одностайного українського заступництва на жаль не прийшло. Це мало фатальні наслідки у тому відношенні, що ріжниці національно-політичної тактики поодиноких партій не могли бути вирівнані способом внутрішнім, у межах покликаного до цього політичного тіла.

Відоме становище української парляментарної репрезентації, здесяткованої увязненнями її чільних провідників, дуже утруднило ситуацію. Вмішування непокликаних чинників та некультурна пресова полеміка розхитали дуже скоро єдність національного фронту, сотворену в момент найбільшої національної небезпеки.

Для відбудови національного фронту потрібна в першу чергу не дискусія про доцільність тої чи іншої тактики, а ствердження того, хто має право провадити безапеляційно ту чи іншу тактику. Український політичний провід може помилятися, як помиляються й парляменти та уряди великих европейських націй, але цей провід має право помилятися, бо він має й можність виправити свої помилки. Це ґрунтовна ріжниця між леґальним представництвом нації та безвідповідальними, галасливими „батьками батьківщини“ з каварняних парляментів, які все знають краще, жадають як найбільше й завжди готові кинути на відповідальні чинники брудні підозріння у підкупстві та хрунівстві.

Українці не належать до щасливих націй, що у випадку неможливости осягти порозуміння між партіями розвязують парлямент і розписують нові вибори, але й українське парляментарне представництво є лише виразником волі партій, а ці все мають спроможність змінити свою програму, тактику, а навіть сам склад проводу відповідно до волі українського народу, яку можна цілком добре виявити низкою зборів виборців. Таким чином зміна настроїв і стремлінь народу находить свій вислів у програмі і тактиці парляментарного проводу без змін у його персональнім складі.

Неписане право парляментарних звичаїв дає представництву також інші засоби, що забезпечують повноту вислову волі народу та доцільність політичної тактики. Провід партії може притягати до співробітництва з дорадчим чи рішаючим голосом поодинокі особи, що визначаються фаховим знанням чи особистим значінням та представників груп чи організацій, які відіграють ролю в житті нації своїми політичними, господарчими чи культурними впливами. Історія національно-політичної боротьби українського народу протягом останніх десятиліть знає ріжні форми збірного вислову волі народу, як тимчасові національні ради, так і тревалі національні обєднання, що повставали найбільш критичні моменти нашого націо-

нального буття. Ми мали в небезпечні часи й тісніші чинні центри з обширними уповаженнями для переведення поодиноких акцій. Ми можемо сподіватися, що й в сучасну лиху годину український нарід витворить організацію, потрібну для переведення нагальних завдань нашого часу.

Стоїмо перед ділемою, або витворити міцну національну організацію на засадах міжпартійного співробітництва, або віддатися на потталу „чорних рад", що вибивали дрючками власних провідників.

Не маємо власної держави, щоби боронила нас від небезпеки деморалізації, тому мусимо тим міцніше триматися того, що заступає нам державну організацію. Національний обовязок і право потрібні найбільше для того, хто не може витворити примусу, а нація є джерелом нашого права.

М. Данько.

* * *

На маргінесі повищої статті зазначимо, що в останніх днях травня ц. р., після появи відомого комунікату Комітету Трьох, Українське Національно-Демократичне Обеднання виступило з ініціятивою заснувати міжпартійний національний обеднуючий центр, але зустріло на тому полі непоборимі труднощі, про які покищо писати передчасно. Незнаючи про це, значно пізніше, бо недавно, підняла в цій справі ініціятиву т. зв. „Рада старих", що теж не увінчалося ніяким успіхом.

З голосів польської преси.

Напад на незалежність української кооперації.

Орган львівських бебістів „Слово Польске" з дати 2. серпня ц. р. принесло передову статтю під написом „Викривлення кооперативної ідеї у Сх. Галичині (в ориг. Малопольсце)", в якій закликає відповідні чинники до того, щоби вони просто приступили до ліквідації української кооперації, бо вона є „одною з політичних підвалин (остої) сепаратизму між сільським населенням".

Ніяких доказів на таке своє твердження „Сл. Поль." не дає, бо й не може дати. Українська кооперація ніколи не входила в ділянку якоїнебудь політики і все стояла від неї здалека. Та річ у тому, що сам факт істнування та розвитку української кооперації, як незалежного економічного чинника, що відграє наскрізь позитивну ролю в нашому господарському житті, не дає спокійно жити всяким засліпленим шовіністам і гураполітикам зі „Слова Польского". Бо й якже спокійно дивитись на те, що

„над повітами Сх. Галичини розсновано цілу сітку кооператив, що зберігають стисло свій сепаратистичний характер, а навіть маніфестують свою відрубність і накінець при кожній нагоді підкреслюють, що їх завданням є відгороджування від польського населення".

Не погоджуючись з таким фактичним станом, „Слово Польске" приходить до висновку, що

„цьому треба зробити кінець. Виключена річ, щоби могли істнувати окремі „національні" кооперативи. Не тільки тому, що таким чином викривлюється їх властиву ціль, при чім легкою є покуса перепочварювання кооперативної ідеї в політичну акцію, але й тому, що рільна продукція не витримує такого сепаратизму і що він (сепаратизм) мститься на господарській структурі тієї частини краю. Зрештою це засновування сепаратистичних кооператив не тільки там, де з господарського погляду потрібні кооперативи, але й там, де вони потрібні... українським політикам, — спричинює такі наслідки, що повстають господарські ефемериди, які не мають тривких господарських підстав, штучні твори, переважно слабі і не самовистарчальні. *З таким типом сепаратизму треба врешті раз скінчити* (підкреслення наші — Ред.). Кооперативна сітка, що обіймає Сх. Галичину, мусить обняти оба національні відломи, мусить заспокоювати господарські потреби всього населення, а не тільки одної його частини. А передовсім мусить бути над ними розведена державна контроля"...

„Слово Польске" подає і причини, чому воно доходить до таких висновків. Передовсім тому, що

„усунення того сепаратизму є також одною з метод, які мостять шлях для згідного співжиття (ось бачите, які благородні мотиви цих „державних мужів" для ліквідації української кооперації!). Як розбудова самоуправних установ в дусі згідного співжиття є найкращою школою виховання і дає можливість реального протиставлення сепаратистичним агітаторам, — так само і запряження населення обох національних відломів до спільної праці при спільнім кооперативнім варстаті творить вихідну точку для реальної праці, що зближує обидва елементи. Тому то кожний, що думає державними категоріями, ясно бачить потребу не тільки якнайскорішої реалізації нового самоуправного закону, але також новелізації кооперативного закону в дусі перешкоджування наростанню сепаратизму в господарських осередках східньо-галицького села"...

Наведеного хіба досить, щоби зрозуміти в чому річ. На денний порядок бебістичної політики після відомої „пацифікації" прийшла тепер уже й справа утраквізації кооперативного життя. Експерименти в тому напрямі вже проводилося на Волині під „вмілим" проводом воєводи Юзефського, але вони дали такі марні та сумні наслідки, що вони рівняються повному провалові утраквізаційної ідеї в господарській ділянці. Одначе це зовсім не вражує „Слова Польского" від нових експериментів у тому напрямі в Галичині. Зрештою ініціятива до такого ставлення справи на галицькому терені зовсім не вийшла від львівських бебістичних публіцистів і політиків. Сама ідея утраквізації господарського життя в Галичині зродилась у Варшаві, в головах провідників ББ. Цю ідею проголосив на львівському терені знаний усім бебістичний лідер пос. Голувко, що зїхав до Львова з окремим викладом у цій справі, викладом призначеним виключно для стопроцентових бебістів. І хоч виклад відбувся ще перед двома місяцями, то „Слово Польске" виступило прилюдно з такою ідеєю щойно тепер. Так наказувала, видно, тактика. Виклад п. Голувка був тоді довірочний, але по двох місяцях, як бачимо, найшов відгомін на сторінках „Слова Польского" у виді зреферованих вище ревеляцій. Злобні язики твердять, що обговорена стаття „Сл. Поль." має нібито бути підготовкою до женевської сесії Ради Ліґи Націй у вересні. Її ціль: влекшити польському представникові пацифістичне становище в українській справі. Ми в це ніяк не хочемо вірити. Але можливо, що бебістичні політики мають інші погляди на цю справу.

——o——

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 4. СЕРПНЯ 1931.

ІЛЬКО КАЛІЧАК

Мати.

Не була гарна, ні молода, але щаслива. Щастя її почалося від тої блаженної хвилі, коли відчула, що в її лоні загніздилося нове створіннячко. Ця свідомість була дуже сильна і чуття її підскакували в невисказанії радості обіцянкою, що буде матірю. Сама собі не вірила й нераз сумнівалася в це, що щось подібне могло з нею статися. Таж недавно ще дівувала... Але всі сумніви її щезли ще тоді, як ідучи до опери — а було це в пізній осені і на дворі була плюта — почула нагло в грудях ледви замітні, колючі болі. Нервово пристанула й задержуючи віддих, притиснула до грудей нахрест руки, думаючи, що прецінь ця незнана будуччина буде дійсністю і гарною правдою. — Цим вона успокоїлася і пішла далі, а як поступила ще кілька кроків, то розширеним очам її привиділася жива лялечка, завинена в білісінькі подушечки, пристроєна в коронки, голубі й рожеві ленточки. Жінка з радости мало не мліла, а дрожачі її уста шептали:

— Буду матірю!... Буду матірю!

Дні йшли. Була певна того, що її чекає і стала мовчазною, щоб не виявлювати нікому тої радости, котру на всі боки розгойдувало мале немовлятко. А була це велика — превелика радість. Могла вона бути зовсім чиста, але до неї причепився дивний сором, щоб люди не брали її на язики та щоб її здогади щодо будуччини не були лиш миляною банькою.

Перший, кому вона несміливо звірила свою тайну, був її чоловік. Одначе він на її слова поблажливо усміхнувся, зажартував і цим її на хвилю розчарував. Вона образилася й замовкла, думаючи, що чоловік її щастя не хоче бачити, радости не відчуває та що є за тупий на жіночі враження.

— Ага — казала собі в дусі. — Муж зі мною не тішиться, мене не розуміє і мене від себе відпихає. А мені так хочеться радіти... Тому пошукала собі іншого довірника й зайшла до кухні. Тут нишпорячи, шукала собі праці, лізучи матері навмисне під руки. Але мати її нині якось не замічала й дочці не ставало сил навязувати розмову. Колись це дуже легко робила, але нині?... Це означало — гору котити... Все таки не видержала.

— Мамо! — Мені здається, що...

— Гадаєш, що до варення дала за мало цукру?

— Мамо? — Подивіться на мене...

— Щож, доцю? — Недавно як повінчалася й незле виглядаєш.

— Мені здається, що... Та йдіть! — Ви це добре знаєте і з мене лиш глузуєте.

— Невжеж? — Але ти дурненька...

Молода жінка почувала себе покривдженою, кинула роботу, з плачем утікла до другої кімнати, кинулася на отоману, зарила лице в подушечку й гірко заплакала.

— Всі, ви всі фальшиві! Не лиш муж, але й матір. Ніхто мене не розуміє і лиш з мене кепкують собі... Плакала так довго, поки за нею не прийшла матір, яка стала її успокоювати. Вкінці дочка повірила, що мати радується її щастям.

— Лиш нікому не кажіть! Хай мого щастя ніхто не заворожить, — просила маму.

Після того набирала вже більше сміливости, призвичаювалася до важної в її житті події і возилася зі своїми святочними думками.

— Що то буде до року?... Вже давно буде в колисочці, буде усміхатися й виставлятиме то ніжки, то ручку. Дві великі, чорні крапки сміятимуться і з подивом вдивлятимуться на розсвічену ялинку...

З подібними думками вона зживалася, а час летів на стрічу весні. Як проходжувалася лінивим кроком по жовтавій доріжці, то дерева у парку вже зеленіли. Мягкими очима дивилася на веселу дітвору, радувалася чужими дітьми і своєю думкою, що й вона за недовгий час схилятиметься над немовлятком.

Дозріваюча клітина лежала на дні її нутра, росла від її крови і дрімаючи, набирала сили. Жінка по ночах не спала й перевертаючися з боку на бік, з нетерплячки очікувала оживлення плоду. Це мала бути для неї найкраща новина.

Оної ночі почула в собі легесенький відрух. Її серце розпирала радість.

— Бідненьке! Не хоче перелякати матір... Яке воно несміливе...

Але по кількох днях переконалася, що це не була несміливість. Рухи й відрухи були щораз живіші, сильніші й енерґічніші. Нераз і добре заболіло. Одначе вона за це не гнівалася і сміючись, підохочувала:

— Стукай, дитятко, стукай! І хоч ти мене непокоїтимеш від раня до вечора, то я на тебе не посварю, лиш погладжу...

Сиділа над книжкою, одначе змісту не розбирала, літаючи думками коло свого соколятка:

— Буде козак, чи козачка?... Коби так був синочок і щоби мав чорні очі. — Боже мій!... Нехай уже будуть і волошкуваті, коби лиш був здоровий... Ну, а як не буде Іванко — то хай уже буде й Галочка... Зрештою, обоє любитиму!

В хаті метушилася стара й будуча мати. Нараджувалися, що і де купувати, що і як шити. А як усе вже було приготоване, тоді довго туркотіла машина, а над шиттям схилялася чорнява голівка. Як малесенькі сорочечки були готові і як завважала, що ніхто з хатніх її не замічає, тоді ці білі кусники полотна голубила й цілувала, пригортала до схвильованих грудей зі словами:

— Щоби так вже було прибране...

Прошибали її теж мов галка і чорні думки.

— А як на світ прийде мертве?... Хто ці сорочечки одягне?... Що з мого побивання?... Очі її нехотячи зрошувалися, кутики заливалися горячими слізми й каплями скроплювали куценькі сороченята. Такі й подібні думки мучили так довго, поки її не опамятував енерґійний стукіт, що плід є живий і що з дня на день дозріває.

Не лиш у день, але й у ночі думала про свою потіху. Коли часами нервово дрожала, тоді її руки легенько гладили неформне тіло з тихими пестощами:

— Лежи, тихенько! Не муч мами!... Лежи, синочку, лежи!...

Слова ці успокоювали. Створіннячко переставало ніжкою копати, успокоювалося і скулене удвоє відпочивало.

А як змучена заснула — тоді на її постіль сідало диво... Біля її грудей лежало рожеве голопупятко, дрібонькими устами смоктало грудну бородавку, вдивляючися в її очі й начеб сміялося...

По таких снах жінка вставала свіжа й начеб наново родилася. Звідкілясь набиралися нові сили до буденної праці, котра їй тепер ішла так легко, що не замічала втоми. Її думки й нерви успокоювало пухкеньке немовля, котре щойно за кілька неділь мало побачити денне світло.

Брно, червень 1931

Українські посли перед судом.

Розправа проти посолки М. Рудницької.

Дня 25. липня ц. р. відбулася перед судом у Старому Самборі розправа проти посолки М. Рудницької, обвинуваченої в напрямі провини з § 305 к. з., якої вона мала допуститися ще дня 19. жовтня 1928 р. на посольському вічу в Старому Самборі. Зокрема акт обвинувачення закидує посолці Рудницькій, немовто вона в своїй промові „накликувала українське населення до шкільного страйку, як також до опору і заняття засадничо ворожого становища супроти заряджень влади, отже до чинностей необичайних і законом заборонених".

На першій розправі, яка відбулася в цій справі дня 12. травня ц. р., пос. Рудницька не могла особисто явитися тому, що виїхала до Женеви у звязку з відомими українськими петиціями. Її заступав тоді адвокат д-р Іван Максимчук зі Старого Самбора, який підніс був формальний замід, що обвинувачена, як посолка, по думці постанови з арт. 21. конституції не може бути потягнена до карно-судової відповідальности без згоди сойму. Суд прихилився до цього становища і відложив був дальшу розправу аж до часу, коли сойм дозволить на ведення карного поступовання проти пос. Рудницької.

Не зважаючи на це відбулася дня 25. липня ц. р. друга розправа проти пос. Рудницької, а сталося це на домагання прокуратури окружного суду в Самборі, яка у своєму письмі з 27-го травня ц. р. жадає дальшого ведення справи та **„приспішення її тому, що її полагодження ургує Міністерство"...**

На розправі дня 25. липня ц. р. пос. Рудницька явилалася разом зі своїм оборонцем, адвокатом д-ром Максимчуком, і особисто вела свою оборону. Вона піднесла цілу низку замітів формальних, а опісля перейшла до мериторичної оборони, доказуючи, що в своїй промові виголошеній дня 19. жовтня 1928 р. переводила критику шкільної політики уряду в рямцях, на які дозволяють обовязуючі закони.

Розправу відложено для переслухання свідків. —

—o—

Під тягарем воєнних довгів.

Проблема оздоровлення господарських відносин Европи є перш усього проблемою фінансовою. Европа дуситься під тягарем воєнних довгів і попала у важку залежність від Америки, що фінансувала світову війну. Майже всі европейські держави затягнули супроти Зединених Держав фінансові зобовязання, що перевищують їх сили. Досить ствердити, що сума всіх американських кредитів, уділених европейським державам, дає 11 міліярдів 565 міліонів 93 тисяч долярів. Найбільше винні Америці: Англія (4 міліярди 600 міл.), Франція (4 міліярди 25 міл.) та Італія (2 міліярди 42 міл.). Разом з процентами мають заплатити Америці европейські держави 22 міліярди 188 міліонів, з того сама Англія поверх 11 міліярдів, Франція 6 міліярдів 847 міліонів та Італія 2 міліярди 188 міл. Досі заплатили европейські держави на капітал поверх 423 міліонів і процентів поверх 1 міліярд 822 міл.

Всі ті цифри виказують, що ще кілька поколінь европейських народів буде двигати на своїх плечах тягар американських довгів. Президент Гувер звільнив вправді Европу від змори американських сплат на один рік, але самої справи не розвязує. Справа вимагає поважніших змін, оскільки дальше винищування Европи не має довести до катастрофи.

—o—

Церковні справи.

Третій греко-кат. епископ на Закарпаттю?

Ужгородський „Русскій Вістник" довідується, що чсл. уряд веде переговори з Римом для упорядкування границь епархій і їх земель на Словаччині і на Підкарпатській Руси. Папський нунцій у Празі Чірячі вернув недавно з Риму і передав у цій справі чсл. урядові відповідь Апостольської Столиці. Переговори ведуться дальше, але вже нині є певною річю, що для римо-католиків Словаччини і Підкарпатської Руси буде основане архиепископство у Братиславі, при чому епископат у Рожняві буде знесений. На Підкарпатській Руси буде основане нове греко-католицьке епископство в Хусті для Мармарощини. Із трьох греко-кат. епископів один буде архиепископом, по всій правдоподібности епископ пряшівський Павло Гойдич. Таким робом Закарпаття дістане в найближчому часі двох греко-кат. епископів, бо, як відомо, ужгородський епископ Гебей недавно помер і його престол опорожнений. Саме тепер намічують кандидатів на оба епископства. Тут слід іще замітити, що в договорі з Римом чсл. республика зобовязалася обезпечити дотацію епископатів, особливо тоді, коли переведе на їх земельних наділах реформу. Ужгородський греко-кат. епископат стратив свої маєтки, які залишилися на мадярському боці, тому чсл. уряд повинен би подбати, щоб ужгородський епископат в заміну за своє майно (в Топлиці недалеко Мишківця) дістав винагороду, бо інакше він не може просто істнувати. Якась дотація повинна бути визначена і для нового гр.-кат. епископства в Хусті.

Преосв. Чарнецький іде до Риму.

В найближчих днях має виїхати до Риму Преосв. епископ д-р Чарнецький, де зложить звідомлення з дотеперішньої своєї діяльности в характері апостольського візитатора всіх уніятських парохій на північно-західних землях. Як відомо, акція еп. Чернецького має вже досі на повіреній йому території величезний успіх.

Нові доктори богословія.

В римському університеті „Анджелікум" одержали з кінцем червня ц. р. ступінь докторів богословія отсі питомці української папської колегії: о. С. Тиханський з філядельфійської дієцезії, о. Юрко Михайло з пітсбурської дієцезії й о. О. Немет з мукачівської дієцезії. — Знов-же у другому римському університеті „Грегоріянум" одержало ступінь докторів богословія двох Василіян: о. А. Станканинець і о. М. Романович.

Великі редукції в шкільництві.

Львівський куратор Свідерський в розмові з представником „Газ. Порани-ої" подав ближчі інформації про постановлені редукції з шкільництві. Перш усього змінено принцип лікарської опіки. На терені львівської кураторії було 90 лікарів і 27 дентистів, що були державними службовцями. Всіх тепер звільнено, бо коштували за багато. Лікарі, які вестимуть тепер нагляд над гігієною в школах, будуть оплачувані шляхом умови. Дальше скасовано секретарів у гімназіях і семинарях. Після редукції останеться лише чотирьох секретарів у тих школах, що мають понад 16 відділів. В інших школах буде призна готівка на винагороду для осіб, що сповняють ці обовязки. Зате у фаховому шкільництві, де секретарі ведуть цілу рахунковість, ці посади будуть задержані.

В ділянці вселюдного шкільництва будуть зредуковані 354 особи на понад 13 тисяч всього учительства у львівській кураторії. Праця буде обіймати тепер 30 годин тижнево, а не, як досі, двацять кілька. Піднесено також число годин праці для шкільних управителів./ Зредуковано одну семинарію в Бережанах, а саме по одному курсові щороку.

Не оминула редукція також гімназій, де буде усунених поверх 100 осіб. Кляси з малим числом осіб будуть скомасовані в більші відділи. Платні відпустки, знижки і т. п. будуть знесені і тільки у вимкових випадках признавані індивідуально. Поміч для приватних шкіл буде обмежена до крайніх границь. Все те задля якнайбільшого зменшення державних видатків.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 4. СЕРПНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

З ПРОБЛЄМ ЛІТЕРАТУРИ.

Наші літературні взаємини.

III.

Велика Україна та Европа.

Політичні настрої піддержують у нас оману, що краще обійтись без звязків з радянською літературою, тому, що вона тенденційна і зроджена в зовсім чужих нам соціяльних обставинах. Мало хто призадумується над фактом, що за 10 літ зросло на Радянській Україні нове покоління, виховане на здобутках революції як на природнім ґрунті і що це покоління є ширше в своїм світогляді та повніше віри в свою дійсність, ніж ми. Ще менше здає собі справу наша інтелігенція з того, наскільки письменники на Радянській Україні випередили нас в поезії, у дослідах над мовою, у змаганні перетворювати в літературні форми безпосередні моменти соціяльної дійсности.

Піддержувати звязки не значить наслідувати, тупцювати тими самими слідами, поширювати ідеольогію незалежно від творчости, а значить у першій мірі: робити зусилля зрозуміти спонуки чужої творчости. А для цього треба відчувати те, що висловив Уітман: „коли беру книжку — торкаюсь людини".

Патріоти вдоволені своєю самодоцільною політикою гукнуть: „що-ж ви? раз навертаєте нас на польську літературу то знову на радянську?! Якби можна вірити, що на літературу так легко навертати як на політичні орієнтації то треба би наше молоде покоління, спрагнене ширших обріїв, накликати до якнайтісніших взаємин з якоюнебудь, найбільше ворожою і найдальшою літературою. Але в нас досі розуміють вплив літератури на літературу як відношення школяра до вчителя: повторювання готових аксіом і догм.

Постійні взаємини з чужою літературою розбуджують розуміння для шляхів життя і його проблем, до яких обмежена дійсність, якою живемо не має нас чим підготовити. Письменник поширює зразками чужої творчости свідомість своїх засобів і ідей. Сучасний письменник перестав бути несвідомою птахою, що співає, тому, що має голос. Геній може вряди-годи лишитись такою птахою, забувши про істнування літератур і народів. Та з менту, коли і він починає видавати книжки, в ньому повинно прокинутись питання: навіщо він це робить. Коли почуває, що має сказати щось нового іншим, повинен перевірити, чи цього самого не сказали раніше вже інші і краще.

Нічого так дуже не бракувало і не бракує нашим талантам як освіти і підготовки до своєї ролі. Більшість із нас — самоуки, не завсіди по необхідности, а часто заохочені обставинами, в яких писати і друкувати можна не тільки без іскри таланту і думки, а навіть без мінімальної знайомости мови, стилю і літературних домагань.

Ніхто з нас нині поважно не вірить у можливість, щоби в умовинах галицького життя письменники могли користати з досвіду та ідей якоїсь західно-европейської літератури. Це будуть надовго тільки рідкі щасні вимки, в яких житті сліпий припадок гратиме більшу ролю, ніж їхнє свідоме змагання.

Та багато щасливішими будуть ті, що зможуть черпати з невеличкого клаптика рідної землі соки витворені підземельною кружбою всіх наших просторів. Засвоюючи прикмети чужої літератури ми в силі перейняти з неї здебільша інтелектуальні її елементи; йдучи за розвитком рідної ми можемо поширити рямці своєї дійсности. Велика Україна має за собою простір, якому не можна протиставити ніякого світогляду, що міг би його заступити. Географія рішає нині сильніше про розвиток народу, ніж історія. Історичні акти перекреслює новий світогляд, географічні факти тривають навсупереки волі всього народу. Географічний звязок України з просторами Росії дає змогу її письменникам втягнути в себе той подих ширини, завдяки якому Достоєвський, Толстой, а навіть Горкий звертають на себе увагу найстарших культур.

Навсупереки всім політичним інтересам і ідеольогіям Европа стежить нині за російською літературою більше як перед війною. Є в російській творчости при всіх ознаках містицизму, фанатизму чи своєрідно-московського анархізму туга за загально-людськими проблемами і за сильною оригінальною людиною. Наші наддніпрянські земляки виховані на цій літературі вже в школі, можуть відчувати навіть потребу зірвати з нею на те, щоби визволитись від чару її суґестії шукати в собі власної оригінальности. Їм важко відчути, скільки вони завдячують російським впливам, навіть тоді, коли борються з ними.

Остання війна, що зродила стільки парадоксів у царині економії чи моралі зміцнила одночасно зі свідомістю національної окремішности свідомість міжнаціональних, міжнародніх

Прикрий дисонанс у волинській політичній „ідиллі".

Інж. Пилипчук, лідер волинських збебізованих українців „завішений" в урядуванню.

Львівський щоденник „Век Нови" з 2. серпня ц.р. приносить таку вістку з Луцька:

„Велику сензацію в Луцьку спричинило „завішення" в урядових чинностях керманича міського технічного виділу інж. Пилипа Пилипчука і його заступника Ярослава Фартуха за те, що допускалися поважних надужить. Пилипчук і Фартух казали собі платити поважніші квоти за затверджування будівельних плянів, видавали дозволи на будови всупереч обовязуючим приписам, або змушували петентів віддавати їм пляни до виконання, за що казали собі платити великі квоти. Такі практики переводили оба від довшого часу, аж це стало прилюдною тайною. Ціла афера набирає пікантного посмаку з уваги на особу інж. Пилипчука, бо цей достойник, що є головою українського клюбу „Рідна Хата", а колись був міністром уряду отамана Петлюри, знаний широким колам волинського населення".

Стільки пише про цього збебізованого українця в Луцьку, лідера тамошньої хруніяди, польський щоденник. Хіба доволі!

Зрештою про цю аферу ми вже писали в останньому числі „Діла".

ОСТАННІ ВІСТИ

ГОЛОВНИЙ СЕКРЕТАР УНДО НА ВОЛІ.

Пос. д-р Л. Макарушка випущений з тюрми за кавцією.

В суботу (1. VII.) в пізних пополудневих годинах опустив слідчу вязницю при вул. Казимирівській (Бриґідки) головний секретар УНДО і посол до сойму д-р Любомир Макарушка. Він просидів у слідчій вязниці повних девять місяців. Випущений на волю за зложенням кавції у сумі ДЕСЯТЬ ТИСЯЧ золотих.

АНҐЛІЙЦІ В СПРАВІ СХ. ГАЛИЧИНИ.

В англійському парляменті зголошено перед кількома днями інтервенцію в справі положення українського населення у Східній Галичині. Крім того ,Union of Democratic Control„ оголосило відозву до Гендерсона, щоби ввів українську справу на дневний порядок Союзу Народів. Вкінці 81 послів палати громад зажадало, щоби в Женеві утворити постійну комісію для національних меншин. На інтерпеляцію відповів Гендерсон, що вправді англійський уряд є схильний утворити постійну комісію для національних меншин, однак не може обіцювати, чи англійська делеґація висуне це домагання на найближчій осінній сесії.

В останньому (зі суботи) виданні орґану лейбур парті „Дейли Геральд" оголосив соціялістичний посол Rhys Davies, що разом з другим лейбуристом Джемсом Бером, який є протестантським пастором, вибирається до Галичини, щоби перевірити положення українського населення цього краю. Минулої неділі Джемс Бер мав бути уже в Кракові.

МАРШАЛ ПІЛСУДСЬКИЙ ВЕРНУВСЯ З ВІДПУСТКИ.

1. серпня вернувся з Пікілішок у Варшаву маршал Пілсудський з сімею. З Бельведеру відїхав до Сулеївка. Можливо, що поворот марш. Пілсудського прискорить початок політичного сезону.

ЗАМКНУТЬ 2000 ШКІЛ.

З Варшави повідомляють: 1. серпня в державних урядах повідомили урядовців про редукції. В мін-стві освіти виповіли 1.900 учителям, 22 урядовцям із централі. Учителям виповіли головно т. зв. тимчасовим і контрактовим, етатових звільнили небагато. **Мін-ство освіти задумує в місцевостях, де є більше шкіл, скомасувати вищі кляси.** Редукція вчительських сил приневолює уряд замкнути 2.000 шкіл. У міністерстві вн. справ 1. серпня вимовили становища 96 урядовцям.

Обраховують, що в усій Польщі звільнили 1. серпня в усіх урядах за виїмкою ресорту мін-ства освіти ок. 1000 службовиків.

ПОДОРОЖІЄ ШКІЛЬНА ОПЛАТА.

Заповіджена підвишка шкільних оплат наступить уже в найближчих днях. На днях міністерство освіти видасть обіжник про підвишку оплат і про реґуляцію висоти оплат із формальности.

В СПРАВІ НАПАДУ НА ПОЧТОВИЙ ВІЗ.

Перемиська поліція арештувала одного з учасників нападу на почтовий віз під Бірчою. Арештований, якого імя і назвище держать поки що в тайні, відмовляє всяких зізнань.

Ранений візник Іван Секула, що перебуває в шпиталю, так оповідає про цей напад: Ми везли гроші до Бірчі. Конвоєнтом транспорту був постерунковий Ґібчинський. Тим самим возом їхав один почтовий службовець і три пасажири. Дорога вела під гору, коні були втомлені і пасажири йшли пішки. Нараз на скруті вискочило з ліса шістьох людей. Окружили віз з обох сторін і почали на нас стріляти. Постерунковий Ґібчинський не здужав навіть добути револьвера, бо впав на місці від куль. Мене також поцілили двома кулями. Забрали тільки мішок, в якім були ст[illegible] на 250 зол. і кільканацять фляшок горівки. До скриньки з грішми не дісталися, бо на[illegible] дався чути самохід. То шофер, чуючи стрі[illegible] дав ґазу і сполошив бандитів.

Секція тіла вбитого поліціянта Ґібчинського виказала, що він згинув від трьох куль.

Арештування учасників нападу на почтовий амбулянс?

У звязку з нападом на почтовий амбулянс біля Бірчі повідомляють, що в громаді Рокчиці стрінув був напасників начальник того села Петро Корецький, що з дубельтівкою вийшов у ліс виполошувати диків. Війт думав, що ті люди, то „вільні стрільці", тому казав їм піднести руки вгору. Напасники втекли, а один із них загубив утятий кріс „Манліхер".

Біля Острова селяни хотіли зупинити якогось чоловіка, що хотів переплисти Сян. До нього стріляли. Він загубив течку з фотоґрафічним папером, револьвер сист. „Штаер". Кажуть, що це учасник нападу. Вечором прийшли вістки про арештування учасників нападу.

В неділю арештували багато мешканців [illegible] околичних сіл. Сподіються, що вже в найближчих годинах розясниться справа нападу. Поліційна облава в перемиськім і добромильськім повіті тревае далі.

НАПАД НА ПОЧТОВИЙ ВІЗ ПЕРЕД РОКОМ.

Як повідомляє „Ґазета Поранна", слідство в справі нападу на почтовий віз коло Бібрки 30. липня м. р. устійнило такий стан річи: Орґанізатором і провідником нападу був Зеновій Книш, студент прав. Крім нього брали участь в нападі: убитий Пісецький, ґімназійний абітурієнт, Юрко Дячишин, студ. політехніки і Микола Максимяк, студ. прав. Крім того посередню участь брали: Volод. Качмарський, студ. торг. школи, Волод. Андрущак, Іван Гаврисевич, студ. філ. і Дмитро Вирета, кооператор.

Плян нападу піддав Книшові Гаврисевич, що мешкав у Вільхівци, пов. Бібрка, і добре знав околицю. Виконали плян Книш, Дячишин і Пісецький, при чому Дячишин в часі погоні часть грошей кинув у лісі, а решту найдено при Пісецькім. Максимяк стояв на сторожі і давав знати, що їде віз. Після нападу він утік до Рогатина і тут укривався у Вирети. Дячишин і Книш утікли до Львова й укривалися у Качмарського й Андрущака.

Незабаром всі станутъ перед судом.

„ПРОТИВОЄННИЙ ДЕНЬ".

На доручення Комінтерну комуністичні організації в Польщі рішили влаштувати 1. серпня ц. р. „противоєнний день", виступаючи з масовими демонстраціями по містах. З цього приводу поліція перевела заздалегідь по всіх містах наґінку на комуністів, арештуючи масово підозрілих людей. Сам „противоєнний день" через те не вдався, бо акція обмежилась тільки розкиненням комуністичних летючок, тай то на передмістях. Спроби влаштувати демонстраційні походи ударемнила поліція. У Варшаві вбито з цього приводу одного прохожого.

У звязку з противоєнним днем, який комуністи уладили у Варшаві прийшло до кровавих сутичок з поліцією. Були два ранені, з яких один помер у шпиталі. Кільканацьох демонстрантів було контужених.

У Львові на Академічній площі комуніст Сітовський виголошував промову. Поліція Сітовського арештувала. В каварні „Рома", при вул. Фредри, вибили шибу, вартости 600 зол.

БУВШ. МІН. МАТУШЕВСЬКИЙ У МОСКВІ.

1. серпня виїхав у Москву бувш. мін. скарбу Матушевський. Подорож має приватний характер.

РОЗБИЛИ КАСУ ДРУКАРНІ.

До друкарні Пілер-Наймана у Львові при вул. Личаківській 3. вломилися злодії та розбили велику вогнетревалу касу. В касі найшли лише 100 золотих і позолочувану медалю, власність бувш. президента міста Йос. Наймана.

БРІНІНҐ І КУРЦІЮС ЇДУТЬ У РИМ.

Виїзд канц. Брінінґа й мін. Курціюса до Риму визначений на середу. Побудуть у Римі два дні. Будуть на авдієнції у Мусолінія й мін. закордон. справ Ґранді. Обговорять закордонні справи, що торкаються Німеччини й Італії.

ПОЛІТИЧНІ ВБИВСТВА.

В Берліні доконано двох убивств на особах членів німецьких націоналістичних орґанізацій. В одному випадку вбито 23-літнього ґітлерівця, в другому члена Штальгельму. Вбивники втікли. Підчас комуністичних демонстрацій 1. ц. м. комуністи змасакрували до безтями одного члена німецько-народньої партії. Коли поліція розгоняла збіговище, прийшло до стрілянини. Одного демонстранта вбито, одного поліцая тяжко ранено.

—o—

СПОРТ.

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

Гасмонея—Україна 3:1 (1:1).

Програна України, яка цим разом знов зробила своїм симпатикам прикру несподіванку, і то тим більшу, що — як передбачують — цього року спаде до А-кляси один з львівських ліґових клюбів, а тоді правдоподібно злетять до Б-кляси два клюби. Україна, що має всього десять пунктів, має підставу побоюватися, що її може стрінути ця честь, бо і Сокіл і Ресовія мають всі дані ще знайтися перед Україною.

Зпочатку гри Україна сильно напирає і ніщо не вказує на такий траґічний для неї кінець. По десятьох мінутах суддя п. Наруґ перериває змагання з причини страшної бурі на 20 мін. Коли дружини вийшли знов на грище, образ гри цілком зміняється. В поміч Гасмонеї приходить ще й суддя, який з очевидн. „спаленого" признає ґоля, якого воротар України навіть не боронив. Вирівнує при кінці першої половини Роман спрямовуючи вільного ґоловкою до воріт. У другій половині Гасмонея щораз більше напирає, а суддя зараз зпочатку диктує цілком неслушно карного до України. При стані 2:1 для Гасмонеї Україна старається вирівняти, однак це їй не вдається, а навпаки, Ревера пускає несподівано з рук мяч, який котиться до сітки. Дружина України цим вже цілком депримується і вислід 3:1 остається до кінця.

В Україні дуже блідо випав Ревера на воротах, який пустив два ґолі і Бутель на помочі. Загально дружина України мала дуже гарні моменти, а часом знов безнадійні. Видців около 1.000 осіб.

Львів: Польонія (Перемишль) — Сокіл II. 3:0. Цікаві змагання відбулися рано на Цитаделі між Польонією і Соколом II. Польонія провадила 2:1, однак змагання на дві хвилини перед кінцем перервано, бо між публикою повстала бійка, яка дала змогу судді відсвистати „вок-овер" для Польонії (3:0), тому, що публика до 2 мінут не покинула грища. Хай це буде научкою і для нашої публики, яка часом нерозважно вривається на грище, не знаючи, що цим може зробити своїй дружині медвежу прислугу.

Львів: Чорні І. Б — Лехія І. Б 4:2 (4:2).
Стрий: Поґонь (Стр.) — Ресовія 1:0 (1:0).
Станиславів: Ревера — Світезь 1:0 (1:0)

ЛІҐОВІ ЗМАГАННЯ.

Львів: Чорні — Лехія 3:2 (1:2)
Краків: Поґонь — Висла 2:2 (1:[illegible])
Варшава: Рух — Леґія 5:4 (3:3)

—o—

взаємин. Ніхто не шукатиме після Версайського договору симпатії для Франції в Німеччині та Австрії і симпатії для німців у Франції та Італії. А втім ніколи в цих країнах не йшла поважніша, чисто духова праця над ознайомленням із творчістю народів учора ще зненавиджених. Ті, яких кілька літ тому назвали би зрадниками, запроданцями і ворожими аґентами нині заслуговують у Франції, Німеччині та Англії на виїмкову пошану за працю для виміни культурних цінностей цих народів, досі непомирених ні політично, ні економічно.

Виміна культурних цінностей іде процесом складніших взаємин, ніж найхитріші дипльоматичні формули, що охоплюють спільні та ворожі інтереси двох народів. Це в першій мірі взаємини одиниць, для яких сама проблема розвитку рідної культури є невіддільно звязана зі шляхами чужинної творчости. Царина творчости єдина, в якій можлива обєктивна оцінка чужих вартостей.

Як національна політика без міжнародніх перспектив, так само й література лишається тільки провінціяльно-громадською працею. Перспективи найблищого розвитку національної культури, завдяки мирові чи війні, ставлять однакове домагання: пізнати світогляд, психольоґію і силу тих, з якими маємо йти поруч, чи проти яких мусимо стати, по волі чи неволі. Найбільші творчі пориви родяться з великого захоплення й великої ненависти. Найширші світогляди з тверезої рівноваги, різьбленої у боротьбі якнайбільшої скількости обєктивних фактів, непритьмарених метушливими почуваннями.

Нашій літературі бракує і одних і других.

—o—

Ювилей „Рідної Школи“.

Святкування 50-тиліття „Рідної Школи“ в Заліщиках.

Дня 26. липня ц. р. святкувала Заліщиччина 50-літній ювилей „Рідної Школи“ і цього дня дала доказ, що мимо важкого лихоліття звязок сіл з повітовим центром не то що не пірвався, а навпаки ще більше затіснився. Заслуга це як ідейного проводу центру так і провідників сіл, якими є деякі ідейні священики як і селяни, що своїм впливом і прикладом корисно ділають на окруження.

Цим разом головним ініціятором обходу був Виділ „Рідної Школи“, головою якого є п. Рожа Будзінська, ем. учит. Виділ використав для свята дуже вміло час і сили як місцеві так і позамісцеві.

Саме свято — як можна догадуватись — було обчислене не так на матеріяльний як радше на моральний успіх, що й вповні удалося. Вже від ранних годин стягались до міста селяни навіть з подальших сіл, а між ними багато жіноцтва.

Після Богослуження, в часі якого зібрано 30 зол. на „Р. Ш.“ відбулась Панахида за померших членів, між якими є і незабутній д-р О. Маковей. Панахиду відправив о. Фальорчук парох Кулаковець. В 12-ій годині в полудне у просторій салі Народнього Дому — зібрались учасники обходу на Святочну Академію. Розпочалась вона піснею: „Боже великий-єдиний“, яку в супроводі музики відспівали малі дівчатка, прибрані в народні строї.

Святочну промову виголосив б. сенатор п. Василь Бараник. Переказав він початки і ціль товариства, згадав померших членів, яких память звеличано повстанням з місць — згадав теж і заслужених живучих, яким під оплески цілої салі рішено вислати привіти. Привіти вислано основникові гол. товариства о. А. Стефановичеві і основникові філії т-ва в Заліщиках д-ру Вол. Охримовичеві.

Відтак слідували поодинокі точки багатої програми, на яку зложились діточі хори в супр. орхестри, хори мужеські і мішані селянського хору з Торського, деклямації та вистава песи „Козацькі діти“. Настрій на салі був весь час радісно-бадьорий. Добровільні датки сипалися щедро. Ідея „Рідної Школи“ поривав усіх — бо цеж наша рівночасно перша й остання оборонна лінія. — Здамо її — здамо й себе. Вся місцева інтелігенція взяла в святі участь. Священство повіту було репрезентоване численно. Про велике розуміння ідеї „Рідної Школи“ свідчить факт, що одна із пань, яка не могла взяти участи в академії зложила 20·— зол. на оправдання, друга п. Анна Дембіцька зложила як ювилейний дар 50 зол. Все це хіба великий доказ, що прапор національної свідомости та ідейности в цім повіті здіймається високо.

Пополудні того дня відбувся фестин, влаштований заходами читальні „Просвіти“ в Заліщиках Старих, з якого дохід призначено на купно площі під власну домівку, а який теж вповні вдався, даючи понад 1000 зол. брутта — з чого 50 зол. призначено на „Рідну Школу.

В. Ц.

—o—

НОВИНКИ

— **Що треба памятати в серпні.** Голоси, які в остнніх часах так часто підносяться в справі „Рідної Школи“, вказують згідно, яку важну ролю сповняє сьогодні ця інституція. Вона ні менше ні більше — тільки намагається стати противагою того напору, який іде на наш нарід з метою — на землі заселеній українським народом закріпити впливи чужої культури. Тому піддержати „Рідну Школу“ це один з найважніших обовязків кожного українця (без ріжниці пола), який хоче заслужити на почесне імя **громадянина.** Видатки „Рідної Школи“ зовсім не вменшуються на час шкільних ферій, а змога їх покриття значно змаліла, бо відпали навіть ті дрібні шкільні оплати. Для облекшення пересилки грошевої допомоги пересилається одночасно чеки „Р. Ш.“ Поодинокі громадяни й українські установи не повинні забувати, що це ювилейний рік „Рідної Школи“.

— **Диплом інжиніра** одержав Іван Шрам з Перемишлянщини дня 13. липня ц. р. на „Engineering Schod of Robert College“ в Стамбулі. В часі світової війни попався молодий інжинір як 9-літний хлопчина між ворожі війська, знайшов опіку між чужою іншої народности рідньою, яка пригорнула його як свою дитину і занялась його освітою. Хотяй далеко від своїх, не забуває про рідну стріху та матерне слово. Цікавиться життям нашого народу і є щирим українцем.

— **Про трагічну подію** в пряшівській капітулі повідомляє осьщо ужгородська „Свобода“: Далекий світ поразила страшна подія, що сталася 19. липня ц. р. в пряшівській капітулі. Суспендований священик о. Кендровський, божевільна людина, кинувся перед богослуженням з ножем на о. прилата Коротнокія і заколов його. Прелат сконав на місці. Одно тяжко розуміти: як могли органи безпечности терпіти божевільну людину на волі. Похорон відбувся при участи єпископа Павла та широких мас громадянства.

— **Лісовий „полковник“.** Лісничий в Яремчу М. Глудович, обходячи вечором державні ліси, побачив підозрілу сплячу людину в однострою польського полковника. Збудив його і зажадав легітимації. У відповідь незнакомий стрілив до нього з револьвера. Лісничий відстрілювався. Вивязалася обостороння стрілянина, аж вкінці лісничий, вистріливши всі набої, мусів завернути з ліса. Дав знати поліції, яка викрила, що хтось украв однострій полковникові Добрянському з Ярослава, який перебуває в Ямній. Тимчасом злодій явився на другий день в селі Кобилі-Зелениця, де просив селян, щоби його сховали, бо ранений в ногу і втікає перед поліцією.

— **Що буде з львівською оперою?** Як відомо, польські опери у Варшаві, Катовицях і Познані мають бути в цьому сезоні звинені, бо міські ради з дотичних містах відмовилися їх дальше фінансувати. Щодо Львова, то теперешні директори міських театрів пп. Чапельський і Залеський заповідають ведення опери й оперетки у власному заряді. Оперетки виставлятимуть у театрі „Кольосей“ (б. Театр Новин), який вже законтрактували, а опери у Великому Театрі, де на ту ціль мають забезпечених 90 вечорів річно. До оперетки заангажували вони з поворотом б. режисера Мих. Татшанського і деякі інші давні сили. При цій нагоді варто подати, що б. прімадонна львівської оперетки п-і Кульчицька, яка в останньому часі виступала з великим успіхом у Варшаві, заангажована тепер до недавно утвореного у Варшаві виробництва тонових фільм.

— **Всюди крадуть публичні гроші.** Румунський генеральний інспектор фінансів Нікулеску звернувся до судової влади з домаганням, щоби бувш. обласному дир. Банату, Северинові Бока, засеквеструвати все майно, а також, щоби до нього приклаcти приписи закону про публичне рахівництво, бо він украв більшу суму грошей. Покищо наказано проти Боки слідство.

— **Комуністичні замахи на румунських залізницях** нагнали великого страху урядові. Щоби на 1. серпня, на який заповіджено велике заворушення, вдержати порядок і спокій, всі залізничі шляхи обсаджено військом. Одна стійка від другої була віддалена 50 метрів.

— **Населення Румунії.** Румунське міністерство внутрішніх справ оголосило вислід останньої статистики. На основі цієї статистики Румунія має 18,024.269 мешканців. У Бесарабії живе 2,848.714, на Буковині 854.237 мешканців.

— **Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові,** вул. Чарнецького 24, мав у місяці червні 149 каталогових чисел приросту до ч. 21.715 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольогія 46, етнографія 100, історичні памятки 33, малюнок 1, девбрит 1, фотографія 205, фотокліші 28, репродукції більші 2, видівки топографічні й портретові 240, альбоми топографічні 17, старий портрет 1, рисунок 1, медаль 1, монет 7, банкнотів 21. Жертводавцями були пп.: д-р Барвінський Б., о. Бурмин Н., дир. Білинський О., Бурбан Д., Волинець С., Войнарович., о. Галібей І., Гнатишак М., Глущенко М., Гординський С., Гела С., д-р Дмоховський С., румунський консулят у Львові, Купчанко Б. і З. румунський консулят у Львові, Купчанко К., Кліш, акад. Колесса Ф., Лучаківська О., д-р Лучаківський Г., ред. Левицький-Софронів В., Матвієнко В., Мисливець Л., Мисак Т., проф. Мельник М., проф. Миколаєвич Я., Муц Д., Організ. Комітет зїзду природників, Ощипко І., Перебийніс В., д-р Підлуський, інж. Пастернак С., Пилипів М., Репен М., т-во „Рідна Школа“, Роїк Ю., акад. Студинський К., о. Сеньчук О., Сайкевич П., Смішко М., Сподар Я., Стрілецький, радн. Сопотницький О., Станько М., о. Сивенький М., проф. Січинський В., Український Центр. Комітет допомоги жертвам повені, Українське Фотографічне Т-во, проф. Угрин М., проф. Фотинюк Т., вид. „Червона Калина“, Шеліга Б. і проф. Шпитковський І. Управа Музею складає усім їм за це щиру подяку. Відвідувачів було 231, в тім 8 шкільних прогульок та Спортовий Клюю „Русь“ з Ужгороду. — **Управа Музею.**

— **Пожежа** спопелила село Войштовичі на Виленщині, яке складалося з 53 хат і 50 стоділ. Згоріло теж троє дітей. Шкоди сягають 250.000 золотих.

— **Редукція міських урядовців і поліції.** Маґістрат м. Варшави задумує зредукувати понад 100 службовиків з причини великих недоборів. Ліквідує теж секції гігієнічну, екзекуційну, шпитальництва і варшавської опери. Між урядовцями і артистами велике пригноблення. У Львові зредуковано покищо вже 4 поліцаїв. Кружляють вістки, що в найближчих днях зредукують більше число контрактових поліцаїв.

Студентські справи.

Гірнича Академія в Кракові.

Технічна Секція при У. С. Г. в Кракові подає до відома заінтересованим, що Гірнича Академія має два виділи: гірничий і гутничий (металюргічний). Студії тривають чотирі роки. Умови вступу слідуючі:

I. До прохання належить долучити: 1) Матуральне свідоцтво (в оригіналі). 2) Метрику народження (переведену на польську мову, оскільки оригінал в іншій мові)I 3) Документ, стверджуючий відношення до військової служби. 4) Власноручно написаний опис життя. 5) Дві власноручно підписані на чоловій стороні фотографії. 6) Свідоцтво моральности (в разі перервання студій). 7) Свідоцтво з практики, оскільки таку відбуто (відбуття практики не обовязкове).

II. Вступаючі піддаються лікарським оглядинам.

III. До вступу обовязує конкурсовий іспит з фізики і математики.

Прохання вносити особисто або почтою на адресу: **Kraków, Akademja Górnicza, Aleje Mickiewicza** до 15. вересня 1931 р.

За докладнішими інформаціями щодо коштів прожитку в Кракові, оплат на Академії, обсягу знання вимаганого на конкурсі і т. і. проситься звертатися до референта Секції для цих справ на адресу: Ярослав Комарницький, Перемишль, площа Чацького 6. — На відповідь залучити значок.

Важне для абсольвентів українських гімназій на Волині.

Секція Студ. Волині, Полісся і Холмщини при У. С. Г. в Кракові, знаючи потреби земель, яких студентство вона гуртує, взяла на себе частинно обовязок впливати на тих, що вступають на високі школи, щоби вибирали такі фахи, брак яких в українських руках сильно дається відчути на наших землях. Тому проситься всю українську молодь, яка покінчила гімназії на Волині, Поліссі і Холмщині, звертатися за всіми інформаціями, особливо щодо вступу на високі школи в Кракові, на адресу: Дамян Ширпикевич, почта Володимирець, пов. Сарни, село Острівці.

На відповідь залучити значок.

—o—

Вода для звірят.

Товариство опіки над звірятами оголошує такий комунікат:

Вода для звірят є конечним засобом життя так само як і для людей. Недостачу води відчувають найгірше ті звірята, що на перший погляд не приносять матеріяльних користей, а сільське населення, в більшости мало інтелігентне, не розуміє зовсім звірини і трактує її як мертвий предмет, який не відчуває болю, не має ніяких життєвих потреб і якому нічого не належиться від чоловіка. До цих незрозумілих звірят належать пси, передовсім т. зв. ланцухові, котрі в часі літної спеки, полишені руху і свободи омлівають зі спраги.

Знаємо з власного досвіду, що спрага є більшою мукою від голоду. Чоловіка, якого мучить спрага, удержує і потішає ще надія, що чейже діждеться вкінці коли не води, то іншого напою. А звірина? Терпить без жадної надії.

Звертаюся до сердець усіх любителів і власників звірят, передусім псів, у Львові і на провінції, щоби розуміючи терпіння спраги, мали милосердя над бідним німим сотворінням, яке хоче води. В кожному домі чи господарстві, де є пес чи кіт, чи інше сотворіння, хай стоїть все в одному місці чиста посудина зі свіжою водою, щоби пес чи кіт кожної хвилини міг угасити спрагу.

—o—

Дописи.

СТОЯНІВ. *Памяти заслуженого громадянина.* Дня 13. липня ц. р. відійшов від нас у вічну дорогу радехівський декан і парох м. Стоянова о. Іван Каранович. Невіджалуваний працівник на церковному і народньому полі. Людина дуже скромна у своїх вимогах, однак все і на кожному кроці думаюча і дбаюча про добро свого народу. Першою його цілею було духовне виховання своїх парохіян, а другою рівнорядною піднести їх культурний розвиток. В тому напрямі бл. п. о. Іван працював невпинно у своїй парохії протягом цілих 16 літ. Овочі його праці слідні. Відреставрування церков, знищених війною, їх украшення і розмальовання. Заложення захоронки під зарядом СС. Йосафаток. Засновує читальню „Просвіти“

ти" і сам дає великий дар на будову читальняного дому та вісім літ безперервно як голова читальні проводить просвітним рухом. Під його проводом повстають і інші освітні товариства, як Союз Українок, Кружок „Сільського Господаря", також кредитова каса „Допомога" і кооперативна крамниця. Цими кількома рядками нехай буде вшанована память бл. п. о. Івана Карановича, а його імя в м. Стоянові буде все мило згадуване в кожній сімї. — *о. Д. Березовський і парохіяни.*

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА. *(Праця українського жіноцтва. — Сходини секції молоді при філії „Просвіти". — Загальні збори читальні „Просвіти" в Бернадівці. — Концерт у честь митрополита Шептицького в Заздрости.)* Українські жінки в Теребовлі влаштували дня 26. липня ц. р. Академію в честь української матері. Наскільки добре зрозуміло наше громадянство ідею такого свята, видно з того, що простора саля теребовельської читальні „Просвіти" виповнилася по береги. Академію розпочав діточий хор, відспівавши пісню „Ой, біда, біда чайці небозі!" Слідував солідно оброблений реферат пані Ольги Богачевської, в якім вона представила значіння свята матері, виказуючи на прикладах материнську любов і посвяту. Добре опрацьований реферат виголошений з глибоким чуттям оставив у присутніх незатерте враження. Дві вихованки Української Захоронки, Марія Болящук і Михайлина Голінка, деклямували, перша поему „Пелікан", друга „Українській Матері" — Уляни Кравченко. На кінець відограли діти „Сценічний образок на свято матері", який особливо подобався присутнім. Академія закінчилася балетом „Метелик". З признанням треба згадати, що підготовку дітей провадила п-ні Ракоча, настоятелька Укр. Захоронки. — Укр. жін. Т-во „Союз Українок" у Теребовлі має гарну бібліотеку. Щоби її доповнити влаштували українські жінки публичний фестин дня 19. липня ц. р. З відемних сторінок нашого теребовельського жіноцтва треба згадати те, що воно не хоче приступати масово в члени свого жіночого товариства. Це в однаковій мірі відноситься до наших міщанок як також до молодих панночок інтелігенток, які замість заправлятися до проводу, бокують від товариства і тим ширять згіршення серед міщанок. Секція Молоді при філії „Просвіти" улаштувала досі двоє сходин для своїх членів. Перші сходини були 21. липня ц. р. Реферат на тему „Завдання українського студентства" виголосив д-р Степан Годований. Реферат підчеркнув, що обовязок українського студента є подвійний, а то: здобути для себе як найкраще образовання і виховати себе на провідника народу. Чергові сходини були дня 28. липня ц. р. Реферат виголосив п. Пасіка Роман на тему: „В. Лилинський, його життя і його твори". На перші сходини явилося 15 членів (на 45) — отже 33 проц., на другі 10 (на 45) — 22 проц. загалу членства. Крім того працюють по селах тереб. повіту такі студенти: Ом. Барановський веде хор і оркестру читальняну в Дарахові, брати Білинські чит. хор в Іванівці, Вербовецький, абс. семинарії управляє хором у Глещаві, студ. Мандичевський працює в читальні у Налужу, Іван Гаврилюк веде хор в Гумнисках і багато інших. Словом участь українських студентів у культурно-освітній праці повіту є значна, треба тільки, щоби ще українські студенти почувалися більше до обовязку приходити численніше на постійні тижневі сходини. — Дня 26. липня ц. р. був концерт у честь митрополита Шептицького в читальні „Просвіти" в Заздрости. Співав селянський мішаний хор зі села Різдвян, вишколений дяком зі Струсова. Промову виголосив о. Декайло Микола, сотруд. в Струсові. Дохід призначено на будову українського шпиталя у Львові.

Д-р Ст. Годований.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 31. VII. 1931 р. масло експортове і десерове пріма 3·50 зол., літра молока 22—24 сот., літра сметани 1·20 зол., копа яєць 4·00 зол.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Понеділок, 3. серпня, година 8 вечором, „Гуляло двох Михайлів", ревія театру „Веселий Вечір".

Вівторок, 4. серпня, година 8 вечором „Гуляло двох Михайлів", ревія театру „Веселий Вечір".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукові фільми: „Пісня пустині" та „Скарби Поморя".

КАСІНО: Звукова фільма: „Засуджений зі Стамбулу". (Беті Амман).

КОЛЬОСЕИ: „Трьох приятелів" та „Весільний марш".

ЛЕВ: Звукова комедія: „Паяйта фірми Кон" та додатки.

МАРУСЕНЬКА: Звукові фільми: „Поворот" та „Мовчазний ворог".

ОАЗА: Звукові фільми: „Забудеш про мене" та „Божевільний князь".

ПАЛЯС: Звукова фільма „Рай для жінок" (Діта Парльо).

ПАН: Звукові фільми „Помилка батька" (Грета Гарбо) та „Дика орхідея".

ПАСАЖ: „Люди і бестії" та звукові додатки.

ХИМЕРА: Звукова комедія: „Панна шофером" та додатки.

СТИЛЕВЕ: З приводу реконструкції кіно нечинне.

УТІХА: „У державі зеленого смока" (Л. Чаней) та „Вибух у порохівні".

Програма радіо.

Понеділок, 3. серпня 1931.

Липськ (259,3) 16·30 Концерт солістів. 21·50 Кабарет „Темпо". 0·30—1·30 Симфонічний концерт. **Братислява** (278,8) 14·30 Концерт радіоорхестри. **Бресляв** (325) 16·00 Пісні Шуберта і Шумана. **Штутгарт** (360,1) 20·00 Народні пісні, японські, грецькі, австро-німецькі. 20·45 Концертові вальси. **Гамбург** (372,2) 17·00 Міжнародні людові пісні. **Букарешт** (394,2) 16·00 Румунська музика. **Берлін** (419) 19·30. Джезбенд на трьох фортепянах. 21·00 Концерт Шумана. **Стокгольм** (435,4) 18·30 Органова музика. 20·00 Концерт солістів. **Рим** (441,2) 13·10—14·10 Легка музика. **Гельсінгфорс** (453,2) 19·10 Музика на гармонії. **Прага** (486,2) 19·05 Словацькі пісні. 21·00 Скрипковий речиталь. **Відень** (516,4) 16·00 Концерт капелі Вайс. 20·10 Вечір Брамса. **Рига** (524,5) 17·00 Година Ваґнера. 20·20 Спів Каруза. **Будапешт** (550,5) 19·30 Мадярські пісні з циганською музикою. 20·30 Симфонічний концерт. 22·20 Циганська орхестра. **Харків** (937,5) 15·00, 20·00 Концерт. **Москва** (1481) 20·30 Відчит.

Вівторок 4. серпня 1931.

Гамбург (372,2) 16·15 Музика Шопена і Ліста. **Берлін** (419) 18·45 Ганс Крігер: Взаїмна залежність села і міста. **Стокгольм** (435,4) 20·00 Концерт радіоорхестри. 22·15 Камеральна музика. **Прага** (486,2) 19·35 Скрипковий речиталь. 21·00 Концерт оперової музики. **Мілано** (500,8) 21·00 Симфонічний концерт. **Мінхен** (532,9) 18·50 Д-р Утіц: Чоловік і його характер. **Будапешт** (550,5) 20·00 Опереткова музика. **Харків** (937,5) 15·00, 20·00 Концерт. **Калюнборг** (1153,8) 20·00 Скандинавська смичкова музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Понеділок, 3. серпня 1931.

Львів (380,7) 11·58 Астрономічний час з Варшави. 12·10 Концерт з ґрам. плит. 13·10, 14·50 Комунікати. 15·10, 16·00, 17·10, 19·35 Музика з ґрам. плит. 15·25 Про поборювання туберкульози, відчит д-ра Штайна. 16·35 Шаховий куток. 16·50 Літературна гутірка. 17·20 Фортепяновий речиталь. 17·35 Відчит. 18·00 Легка музика в каварні „Ґастрономія". 19·00 Всячина. 19·20 Радіотехнічна гутірка. 19·40 Почтова скринька. 19·55—20·10 Комунікати з Варшави. 20·15 Концерт зі салі Старого Театру. 22·30—24·00 Легка і танкова музика.

Вівторок 4. серпня 1931.

Львів. (380,7) 11.58 Астрономічний час з Варшави. 12.10 Концерт з ґрам. плит. 13·10, 14·50 Комунікати. 15·25 Про церковну архітектуру, проф. Махневич. 15·45, Летунські вісти. 16·30 Авдиція для наймолодших. 16·50 Останні вісти Гамсуна, вигол. Т. Лопадевський. 17·35 Охорона звірят, ловецтво, рибальство і туристика, проф. Гоголь. 18·00 Концерт з Варшави. 19·00 Всячина. 19·20 „Чарівні дні", фейлетон п. Завадської. 19·55—20·10 Комунікати. 20·15 Популярний концерт із Швайцарської Долини. 22·00 „Спека", фейлетон. 22·15 Комунікати. 22·30 „Склеп з плитами", весела музична авдиція В. Будзинського. 23·00—24·00 Музика легка і танкова.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооп. Український Театр у Львові. Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

ТАТАРІВ.
4. VIII. „Паяцик".
5. VIII. „Гарна Олена".
6. VIII. „Життя Парижа". 1873

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 130

ПОТРЕБУЮ рутинованого конципієнта — Д-р Осип Когут, Богородчани. 126 2—5

ГІМНАЗ. ПРОФЕСОР у Станиславові приймає на станцію учнів. — Ближчі інформації подасть інж. Стисловський, Станиславів 3 Мая, ч. 40/ІІ. 127 2—3

КОНЦИПІЄНТ АДВ. в 2½ літньою провінціональною практикою змінить місце з днем 1/9 1931. — Ласкаві зголошення приймає з чемности адвокат Д-р Лев Кульчицький в Мостиськах. 129 2—2

МОТОРИ електричні, всілякі електромедичні апарати приймає до направи **електромеханічне заведення ЧУБКО**, Ліндого 6 тел 71—58. Заведення приймає і консервує електричні витяги. 134 1-2

ПОШУКУЮ соняшної, фронтової, неумебльованої кімнати з окремим входом при українській родині від 15/9. — Зголошення з умовами до Адміністрації „Діла" до 15/8 під „Солідний". 131 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

КАНЦЕЛЯРІЮ

по бл. п. Д-ру Ів. Ціпановськім перебрав і ординує в його домі

Д-р Породко О. Ярослав

КОЛОМИЯ,

вул. Тарновських ч. 16.

122 3—3

Д-р Бабій Володимир

стоматольоґ-дентист

вертає дня 10. ц. м. й ординуватиме, як передше. 125 2-2

Комплєтні спальні, їдальні, сальони, кухонні уряджения та поодинокі части поручає найдешевше за готівку і на догідних умовинах

Магазин Меблів
СТАЯЛЬ і С-ка
Львів, Казимирівська 28.
Тел. 64—13.

106 2—5

КОНКУРС.

Товариство „Дешева Кухня" в Перемишлі розписує конкурс на приняття учеників до бурси товариства на рік шкільний 1931/32 за місячною оплатою 55 зол.

Подання вносити до 20/8 ц. р.: Т-во „Дешева Кухня" в Перемишлі, вул. Стрихарська ч. 58. 132 1—2

1 ЗОЛ. **направу брошки, перстенця, кульчика золот.** платиш **у МАНДЛЯ, вул. КОПЕРНИКА** напроти Кіна „Коперник".

Як можете не знати

про змагання й досягнення нашого народу в підставній ділянці, себто про його боротьбу за рідну школу?

Відки про це дізнатися?

Конче прочитайте написану цікаво ювилейну книжку ЛЬВА ЯСІНЧУКА:

„50 ЛІТ РІДНОЇ ШКОЛИ".

За **275 стор.** друку на прегарному папері та **133 ілюстрацій** всього 6 зол., з почт. пересилкою 6·50 зол. висилає „Рідна Школа", Львів, Ринок ч. 10.

Одиноке на Поділлі уповажнене будівельно-технічне бюро інж. арх. Яр. Сопевицького й А. Фалендиша в Тернополі, вул. Тарнавського ч. 4, виконує пляни і кошториси та переводить будови, реконструкції церков, народніх домів і всякого роду інших будівель. 117 2—3

КІНО ч. 15—16 за серпень приносить найновіші вісти з фільмового світа а крім цього подає умовини скінчення кінооператорського курсу у Львові.

АДРЕСА: „Кіно", Львів, вул. Бляхарська ч. 8. 1—3

Найдешевші книжки!

МИХАИЛО ВОЗНЯК

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До звязків Галичини з Наддніпрянщиною. — Ціна 50 сот., з почт. пересилкою 70 сот.

ШЕВЧЕНКО і КНЯЖНА РЕПНІНА

Ціна 1·50 зол., на почт. перес. 50 сот.

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК

КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР

Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

Спогади І. ІІ. і ІІІ. часть

Ціна 8·— золотих — без пересилки

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

Можна дістати в Адм. „Діла" Львів, Ринок 10. ІІ. п.

або в книгарнях.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.